

Духовні ДЖЕРЕЛА

7. ЛІТО 2008

3

Роберт Х'юліхан
Ознаки та чудеса у
місіонерській праці

6

Вінсон Сайнан
Безцінний спадок
пробудження на вулиці
Азуса

16

Томас Ліндберг
Робота Святого Духа

19

Крейг Брайан Ларсон
Шість переваг серії
проповідей

21

Джон Йорк
Теологія місії

25

Томас Траск
Місіонерство і
П'ятидесятниця

27

Конспекти проповідей

ПОБУДОВА МІСІОНЕРСЬКОЇ ЦЕРКВИ

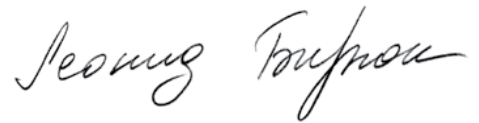
ПЕРЕДНЄ СЛОВО

Одна з особливостей сучасного світу — стереотипи, що швидко змінюються. Той, хто не встигає стежити за змінами і, найголовніше, змінювати своє ставлення до них і як наслідок — свої мотиви і поступки, підпадає небезпеці залишитися в стороні від справжніх справ. Впродовж декількох останніх століть країни Західної Європи і США, більш відомі під загальною назвою «країни Заходу», були місіонерською силою, яка поставляла тисячі і тисячі місіонерів у країни третього світу, які називались місіонерськими полями. Так було до середини ХХ століття. Що ж сталося потім? В результаті бурхливого зросту євангельського християнства в Азії, Африці, Латинській Америці і Східній Європі місіонерські поля перетворилися у місіонерську силу, яка почала постійно народжувати сотні тисяч місіонерів. З іншого боку, постхристиянська Західна Європа сама перетворилася у місіонерське поле.

Декілька років тому, побачивши актуальну потребу в посиленні місіонерів у Західну Європу, я зіткнувся з нерозу-

мінням з двох сторін одночасно. Багато християн на Заході все ще вірять, що вони — місіонерська сила, а не місіонерське поле, хоча, якщо не брати до уваги мусульманські країни, саме Західна Європа сьогодні найменш досягнута Євангелією. З іншого боку, віруючим з країн колишнього Радянського Союзу також не так просто змінити мислення і згодитися з тим, що вже пора віддавати, а не приймати. «Треба... пам'ятати слова Господа Ісуса, які Він сказав: «Більше щастя давати, ніж приймати» (Дії 20:35).

Я вірю, що ми стоїмо як ніколи близько до виконання Великого Доручення Христа. Участь у ньому — наш прямий обов'язок і величезна честь.

Леонід Бірюк

№ 7. ЛІТО 2008

«ДУХОВНІ ДЖЕРЕЛА»

Видавець — Всеукраїнський Союз Церкви Християн Віри Євангельської
Головний редактор *В. М. Боєчко*, координатор проекту *Білл Вільямс*.

Редакційна колегія:

М. С. Паночко, Омар Байлер

Адреса редакції:

«Лайф Паблішерс», 79008, м. Львів, а/с 890.
Тел. (0322) 76 95 97. Електронна пошта: church@polynet.lviv.ua

© Лайф Паблішерс

ISSN 0201-4793

LE 03-UK-1200

Передрук статей дозволяється тільки згідно письмової згоди видавництва «Лайф Паблішерс».

За участю Української християнської місії відродження і милосердя «Добрий самарянин», ліцензія ДК № 1141 від 05.12.2002 р. Адреса: 79010, м. Львів, вул. Пекарська, 59.
Підписано до друку 28.07.2008. Формат 60x84 1/8. Наклад 2000 прим.

Ознаки та чудеса у місіонерській праці

Проповідь Євангелії завжди супроводжувалась ознаками та чудесами. Коли Ісус проповідував про прихід Царства, Він творив чудеса, щоб явити Божу силу і скинути правління сатани. Проповідуючи в день П'ятидесятниці, Петро заявив, що Ісус був Мужем, засвідченим від Бога «силами і чудесами і знаменнями» (Дії 2:22). Учні бачили в Ісусі приклад для наслідування і йшли Його слідами в служінні ознак і чудес.

ПРИНЦИП НОВОГО ЗАВІТУ

Велике Доручення було дане в атмосфері воскресіння Христа, хрещення Святим Духом і прояву чудес. Матвій підкреслив силу і владу Ісуса над всім існуючим на небі і на землі. Євангелист Марко відмітив, що: «А тих, що увірують, такі ознаки будуть супроводжувати:

Іменем Моїм будуть виганяти демонів, говоритимуть новими мовами, гадюк братимуть, а коли смертодіне щось вип'ють — не пошкодить їм, на хворих руки будуть класти — і будуть зцілені» (Мр. 16:17, 18). Лука зробив наголос на те, що «з великою силою давали апостоли свідчення воскресіння Господа Ісуса, й ласка велика була на них усіх» (Дії 4:33). Іван, говорячи про служіння чудес, ще раз навів вислів Самого Ісуса: «Як послав Мене Отець, так і Я посилаю вас!» (Ів. 20:21). Так само сила і влада у здійсненні знамен та чудес в ім'я Ісуса дана тим, кого посилає Христос до гинучих душ.

Євангелія від Марка демонструє силу Царства у боротьбі з правлінням сатани. У першому розділі Марко закладає основу для майбутнього життя знамен та чудес. Коли Бог проголосив прихід Свого улюбленого Сина, сатана спробував ослабити владу Ісуса, атакуючи Його спокусами. Після Своєї перемоги у пустелі Ісус проповідував: «Сповнився час, і наблизилося Царство Боже. Покайтесь і віруйте в Євангелію!» (Мр. 1:15).

Ісус контратакував царство сатани, вигнавши нечистий дух з людини у синагозі в Каперанумі (Мр. 1:24-26). В результаті звістка про Ісуса розповсюдилась по усій Галилеї та її околицях. Як тільки

Євангелія досягає нових місць, проповідь супроводжується знаменами та ознаками.

Коли Ісус послав на служіння сімдесят місіонерів, Він заповідав їм: «Зціляйте в ньому недужих, і кажіть їм: “Наблизилось до вас Царство Боже”» (Лк. 10:9). «І вернулись сімдесят назад з радістю, кажучи: “Господи, навіть демони коряться нам в Ім'я Твоє”» (вірш 17). Ісус заявив, що знамена та чудеса є частиною місії, сказавши: «Ось Я даю вам владу наступати на змії, на скорпіонів й на всю силу ворожу, — і ніщо вам не шкодитиме (можлива вказівка на сатану і його бісів)» (вірш 19).

Після того, як було дане Велике Доручення, апостоли почали нести те ж служіння, яке ніс на землі Ісус. Після воскресіння, впродовж 35-літнього періоду, описаного у Діях Апостолів, зафіксовано понад 80 спогадів про проявлені чудеса у служінні апостолів і учнів Ісуса.

Одна з істин місіонерської праці полягає у взаємозв'язку знамен і чудес з приходом Царства Божого до нових культурних груп. В міру проповіді Євангелії з тими, хто не був досягнутий нею раніше, будуть ставатися чудеса на підтвердження приходу більш сильного Царства, ніж правління сатани. Коли Пилип відправився у Самарію для свідчення про Христа, люди ставали також очевидцями чудесних знамен, і всі вони звертали увагу на те, що він говорив (Дії 8:6, 7).

Чоловік, який поклав на себе найбільшу відповідальність у справі переслідування ще зовсім молодій Церкві, був осліплений світлом з небес. Навіть люди, які були поруч із Савлом, оніміли, коли почули чудний голос з неба, але нікого не побачили. Після того, як Господь переконав християнина на ім'я Ананія, що він повинен стати Божим інструментом у тій ситуації, Павло знову отримав зір (Дії 9:1-19).

Петро, очевидно, був самим релігійним із учнів. Йому необхідно було тричі почути голос Господа у видінні, щоби зрозуміти міжкультурний акцент Благі Вістки. І чудесне видіння було єдиним способом розширити вузьке розуміння Петра про єврейські обмеження Євангелії.

Як тільки Петро і ті, хто з ним були, побачили, що дар Святого Духа був вилитий на язичників, і що ті почали говорити іншими мовами, цього виявилось достатньо, щоби переконати їх, що Євангелії було призначено розповсюдитися за межі єврейського народу (Дії 10:9-48).

Божі чудеса через Пилипа принесли Благі Вістки в Самарію, а потім і на Африканський континент. Зцілення сліпоти Павла послужило тому, що істина Царства досягла язичників навіть у Європі. Знамена та чудеса в домі римського сотника розповсюдили Євангелію серед групи населення, яку найбільше ненавиділи євреї. Коли Благі Вістки зачіпає раніше недосяжні місця, її супроводжують знамена і чудеса.

ПОЗАЧАСОВИЙ ПРИНЦИП

Принцип, сформований у Новому Завіті на основі взаємозв'язку між розповсюдженням Євангелії і знаменами та чудесами, діє і сьогодні. Всюди, де проповідується Царство Боже, стаються чудеса, підтверджуючи тим самим Божу силу і прихід Нового Правителя.

В'ЄТНАМ

У В'єтнамі за розповсюдження наркотиків був арештований один молодий чоловік. В тюрмі він зустрівся з двома пасторами Асамблей Божих, які привели його до Христа. Через два роки пастори були звільнені, а через місяць і новонавернений християнин отримав свободу і поступив у біблійну школу. Після закінчення першого семестру навчання він повернувся додому і проповідував Євангелію раніше недосягнутій народності, яку називали «білі тайці». За один місяць 753 особи цієї народності з п'яти сіл відгукнулися на Благі Вістки. Царство Боже прийшло і до білих тайців.

МОНГОЛІЯ

Зовнішня Монголія була ізольована від Євангелії впродовж 2000 років. Монгольський народ гордиться своїм спадком, який походить від Чингізхана. Цей кочовий люд живе в юртах (наметах) на рівнинах на північ від пустині Гобі. Коли в дверях країни з'явилась тріщина, і вони

були готові відчинитися, місіонери Асамблей Божих направились подивитись, що ж можна зробити у Монголії. Не маючи Біблії монгольською мовою і з невеликою кількістю християнської літератури, місіонери провели акцію у столиці країни Улан-Баторі. У перший же вечір один молодий глухий чоловік отримав зіцлення під час служіння, а інші відчували дотик Божої сили. За три дні 500 чоловік відкрили свої серця для Благі Вістки. В останню ніч якийсь монах, одержимий бісами, спробував перешкодити людям приходити до Христа. На очах у 800 монголів Божа сила зв'язала силу диявола. Люди, які жили в страху від демонічних сил і їхнього контролю, стали свідками дії більшої сили. Царство Боже прийшло у Монголію.

Після того, як монах був вигнаний із зібрання, люди побігли вперед до вітваря. Наблизившись, вони позбувалися своїх паперів з буддистськими молитвами, амулетів і молитовних вервочок. Чудеса і знамена підтверджували заклик слідувати за Христом.

М'ЯНМА

У М'янмі (Бірма) нараховується 135 народностей. З причини того, що багато з них ізольовані у віддалених районах країни, вони ще не чули Благі Вістки. Буквально декілька років тому однією з таких груп були араканці.

Один буддистський монах почув Євангелію на короткій радіохвилі. Він зацікавився Богом на ім'я Ісус і у зв'язку з цим покинув монастир і направився у столицю, місто Рангун. Там він розшукав радіопроповідника Майо Чіта, був навернений до Христа і покинув свою віру в Будду. Новонавернений християнин поступив у біблійну школу і через декілька місяців повернувся додому з величезним бажанням розповісти араканцям про Христа. Монахи, колишні його друзі, забороняли людям слухати промови євангеліста про нового Бога. Будучи єдиним християнином у своєму рідному місті, новонавернений брат продовжував читати Боже Слово.

У той час у тій провінції була засуха. Читаючи Писання, колишній буддист-

ський монах натрапив на історію Ілії і Ваалових пророків. Ілія кинув виклик пророкам Ваала у протиборстві сил.

Посилаючись на Біблію у якості прикладу, цей самотній християнин також кинув виклик монахам. Селяни, які мали потребу в дощі, з радістю дізналися про це. Буддистські монахи молились до своїх богів, але нічого не ставалося. Небо залишалося безхмарним. Проте коли євангеліст покликав до Бога, щоб Той явив Себе у знаменах і чудесах, Господь послав на землю дощ. Люди втішились, але монахи сказали, що це було лише співпадіння. Євангеліст не захитався у своїй вірі. Як тільки дощ стих, він сказав: «Давайте спробуємо ще раз і побачимо, хто є істинний Бог – Будда чи Ісус». Монахи знову безрезультатно читали свої молитви, а коли євангеліст помолвився вдруге, Бог знову послав дощ. Легко зрозуміти, чому в араканців тепер є декілька церков.

Куди б не приходила Блага Вістка, її супроводжували знамена і чудеса. Після Підхоплення учні «вийшовши, проповідували всюди, а Господь допомагав їм і слово стверджував ознаками, які його супроводжували.» (Мр. 16:20). Місіонери наших днів можуть робити те ж саме, тому що наш Бог ніколи не змінюється.

*Роберт Х'юліхан,
директор Азіатсько-Тихоокеанського
регіону Відділу зарубіжних місій
Асамблей Божих, м. Спрінгфілд,
штат Міссурі.*

Безцінний спадок Пробудження на вулиці Азуса

Пробудження на вулиці Азуса на початку минулого століття назавжди змінило християнство. У дні його слави з 1906 по 1909 рік богослужіння проходили тричі на день, 7 днів у тижні. Зібрання проводились під керівництвом афро-американського пастора Вільяма Сеймура у старій будівлі місіонерської організації під назвою «Апостольська віра». Яким би неймовірним це не здавалось, Пробудженню на вулиці Азуса було суджено стати поворотним моментом у світовій історії християнства.

Смиренні віруючі, які збиралися на вулиці Азуса у 1906 році, навіть уявити собі не могли історичних результатів того пробудження, якому вони допомогли вивільнитися у Лос-Анджелесі. У наші дні світовий п'ятидесятницький рух є спадкоємцем багатого спадку Пробудження на вулиці Азуса, який продовжує широко розповсюджуватися і виявляти вплив по всьому світу.

Біблійний коледж «Вефіль» Парема, м. Х'юстон, штат Техас

Біблійний коледж «Вефіль» (будівля «Захцянка Стоуна»), м. Топіка, штат Канзас

Дім на вулиці Бонні Брей

Вільям Сеймур

ВЧЕННЯ З ВУЛИЦІ АЗУСА

Вчення, яке приваблювало до місії на вулиці Азуса натовпи людей, вважалося новим, незвіданим та революційним. Сучасні християни могли отримати хрещення Святим Духом так само, як це сталося з апостолами у день П'ятидесятниці, з біблійною ознакою говоріння іншими мовами. Теологічним батьком даного вчення був Чарльз Фокс Парем, колишній пастор методистської церкви, який приєднався до руху святості. У біблійній школі «Вефілі», заснованій у м. Топіка, штат Канзас, у 1898 році, студенти Парема стверджували, що говоріння іншими мовами було підтвердженням благословення П'ятидесятниці. Першою у «Вефілі» отримала цей дар Агнес Озман, чий досвід під новий 1901-й рік став зразком для сучасного п'ятидесятницького руху.

Місія «Апостольська віра»

У 1905 році Парем наставляв Вільяма Сеймура в іншій біблійній школі – в м. Х'юстоні, штат Техас. Сеймур в свою чергу привіз п'ятидесятницьке вчення у Лос-Анджелес, ставши пастором невеликої церкви Руху святості, яка складалася з темношкірих прихожан. Члени церкви невдовзі відкинули дане вчення. Після місяця домашніх молитовних зібрань на вулиці Бонні Брей Сеймур і деякі інші з тих, хто там збиралися, заговорили іншими мовами. Це приваблювало до невеликого будиночку натовпи людей. В пошуках більшої будівлі у центрі Лос-Анджелесу Сеймур і його прихожани знайшли залишену споруду африканської методистської епископальної церкви на вулиці Азуса. У квітні 1906 року там почали проходити богослужіння, які на завжди ввійшли в історію.

Чарльз Фокс Парем

ЛЮДИНА З ВУЛИЦІ АЗУСА

Головною особою на вулиці Азуса став афро-американець Вільям Джозеф Сеймур. Сеймур народився у штаті Луїзіана і в дитинстві був кимсь типу таємного баптиста. У молодому віці він переїхав у м. Індіанapolis, де приєднався до методистської церкви з переважною кількістю білих прихожан. Пізніше він приєднався до Церкви Божої (м. Андерсон, штат Луїзіана), групи Руху святості, також відомою як «Святі вечірнього світла». Прагнучи отримати якомога більше біблійних знань, Сеймур почав відвідувати занят-

Агнес Озман ЛаБерже

Вільям Дарем

Кешуел

Джон Лейк

Деніел Берг

тя у Божій біблійній школі м. Цінцінатті, які проводив Мартін Уеллс Непп, а потім у біблійній школі «Вефіль» Парема у м. Х'юстоні, штат Техас.

На противагу стереотипам Сеймур був шанованим пастором, якого знали в афро-американській церкві більше як вчителя, ніж як динамічного проповідника. Він був глибоко духовною людиною і дивував всіх, хто з ним зустрічався.

Вільям Дарем сказав, що Сеймур був «найбільш смиренною людиною, яку він будь-коли зустрічав», людиною, яка зберігала «безпомічну залежність від Бога» і був «настільки наповненим Богом, що можна було відчувати цю любов і силу кожного разу, наблизившись до нього».

Джон Лейк згадував: «Я не вірю, що у сучасному світі будь-яка інша людина мала більш чудесне наповнення Богом у своєму житті, ніж Господь дав цього дорогоцінному брату, і слава і сила справжньої П'ятидесятниці охопила весь світ».

Що стосується стилю його проповідей, то Артур Остерберг відзначав, що Сеймур був «смиренний і відкритий, і не велемовний. Він говорив простою і доступною мовою неосвіченого класу суспільства. Він міг проповідувати три чверті години без надмірної емоційності. І ніяк неможливо було уявити його громовержцем, який жестикулює руками».

На відміну від суджень критиків, які описували Сеймура як «брудну, безробітну і неосвічену людину», він був успішним керівником і будівничим Пробудження. Його статті в «Апостольській вірі», газеті місії на вулиці Азуса, розкривають читачам той факт, що йому доводилося мати справу з історичними і теологічними труднощами руху, який почав розповсюджуватися з його церкви. Журнал «Християнська історія» помістив ім'я Сеймура у свій список «Десяти найбільш впливових християн 20-го століття».

ГЛАШАТАЙ ВУЛИЦІ АЗУСА

Не багато людей визнають важливу роль Френка Бартлмена. Його статті про те, що відбувалося на вулиці Азуса, знову і знову публікувались у пресі Руху

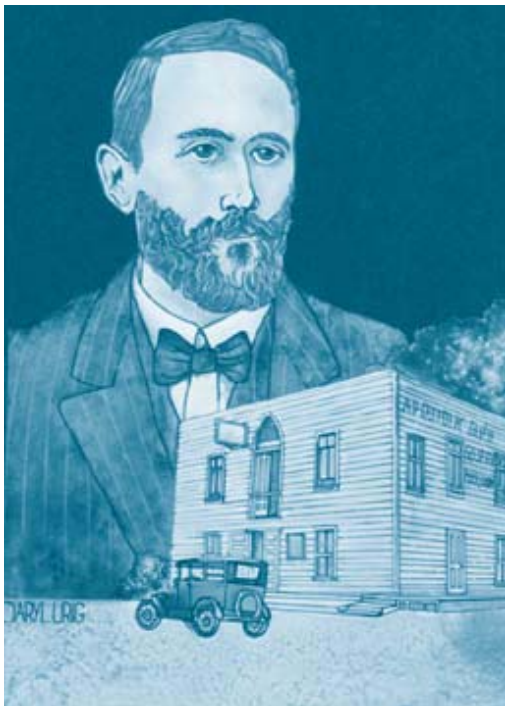
Аг'ю

святості того часу. Сотні яскравих оповідей того автора про служіння на вулиці Азуса розповсюджували новини Пробудження по всьому світу. Двома періодичними виданнями, які мали найбільший вплив, були «Шлях віри», який видавався у м. Колумбія, штат Південна Кароліна, і «Прибічник Божого відродження» у м. Цінцінатті, штат Огайо. Статті у «Шляху віри» з жадобою прочитувались на півдні і були підтвердженням того, що коріння п'ятидесятницького руху слід шукати у першу чергу саме у тій частині Америки.

У своїй роботі «Як «П'ятидесятниця» прийшла у Лос-Анджелес» (1925) Бартлмен навів найяскравіші свідчення очевидців зібрань на вулиці Азуса. Без журналізму Бартлмена сумнівно, що Пробудження, яке зародилося тут, мало би всесвітній вплив. Сила релігійної преси є однією із складових невмирущого спадку вулиці Азуса.

РУХ

Безпосереднім невмирущим і впливовим спадком подій вулиці Азуса є сучасний п'ятидесятницький рух і його відгалуження – харизматичний рух. Багато у чому місія на вулиці Азуса була прототипом сучасного п'ятидесят-

Френк Бартлмен і місія «Апостольська віра»

ницького руху. Більшість новин руху, що виник, приходило з Лос-Анджелеса, а не з м. Топіка. Історичні записи свідчать про те, що по всіх США, Європі, Азії, Латинській Америці і Африці в перших повідомленнях про новий рух стверджувалось, що він розпочався у Лос-Анджелесі під керівництвом афро-американського пастора. Лише через роки такі лідери, як Росуелл Флауер, привернули людську увагу до коренів руху в м. Топіка під керівництвом Чарльза Парема.

Рух розповсюдився по всьому світу завдяки видатним служінням пілігримів з вулиці Азуса, які отримали своє переживання П'ятидесятниці саме на цій вулиці. Серед них були Кешуел (південь Америки), Мейсен (Божа Церква у Христі), Вільям Дарем (м. Чикаго, Середній Захід США і Канада), Мері Рамсеї (Корея), Аг'ю (Канада) і Джон Лейк (Південна Африка). Згодом й інші, кого тим чи іншим чином торкнулися події на вулиці Азуса, почали розповсюджувати п'ятидесятницьке вчення і досвід по всьому світу. В їхнє число ввійшли Томас Бел Берретт (Західна Європа і Великобританія), Деніел Берг і Гуннар Вінгрєн (Бразилія), Луїджі Франческоні (Іта-

Томас Бел і Лора Берретт

лія, Аргентина і Бразилія), а також Іван Воронаєв (Росія і слов'янські народи).

Перші п'ятидесятницькі громади сформувалися на півдні США, де п'ятидесятницький рух з самого початку привабив велику кількість послідовників. Більшість з них утворились до 1900 року. Вони виникли на основі церков, які прийняли переживання П'ятидесятниці у якості третього благословення, на додаток до спасіння і цілковитого освячення. Серед них були Божа церква у Христі (Мемфіс, штат Теннессі), П'ятидесятницька церква руху святості (штат Північна Кароліна), Церква Божа (Клівленд, штат Теннессі), Об'єднана свята церква (Північна Кароліна) і Баптистська церква п'ятидесятницької вільної волі (Північна Кароліна).

Пізніше американські п'ятидесятницькі церкви відмінного від весліанського походження включили в себе Асамблеї Божі (штат Міссурі), П'ятидесятницьку церкву Божу (штат Міссурі), Міжнародну церкву Євангелії чотирьох кутів (штат Каліфорнія), так само як і громади єдинственників: П'ятидесятницькі світові асамблеї (штат Індіана) і Об'єднану п'ятидесятницьку церкву (штат Міссурі). Кожне відгалуження класичного п'ятиде-

Кожне відгалуження класичного п'ятидесятичного руху по усьому світу може простежити своє духовне коріння, прямо чи опосередковано повертаючись до смиренної місії на вулиці Азуса.

сятницького руху по усьому світу може простежити своє духовне коріння, прямо чи опосередковано повертаючись до смиренної місії на вулиці Азуса (див. генеалогічне дерево п'ятидесятичного/харизматичного руху на стор. 14).

У 1960 році п'ятидесятичний рух розповсюдився серед головних протестантських церков під керівництвом єпископального пастора з Лос-Анджелеса Деніса Беннетта. Потім він стрімко і успішно зачепив основні протестантські традиції, отримавши назву харизматичного відродження. До 1967 року п'ятидесятичний рух ввірвався у Римсько-католицьку церкву і до 2000 року налічував вже понад 100 мільйонів послідовників. До 2005 року статистик Девід Берретт підрахував приблизну кількість п'ятидесятників і харизматів у світі. Вона складала близько 600 мільйонів осіб. Цей величезний рух і є основним спадком Пробудження на вулиці Азуса.

Впродовж століття п'ятидесятичний/харизматичний рух виріс настільки стрімко, що до 2000 року став другим за кількістю послідовників, поступаючись у всесвітній сім'ї церков лише Римсько-католицькій церкві.

НЕВМИРУЩИЙ СПАДОК ВУЛИЦІ АЗУСА

Очевидно, найважливішою частиною спадку подій на вулиці Азуса для сучасної Церкви стало відродження харизмати (дарів Духа). Століттями західні церкви, як римо-католицькі, так і протестантські, притримувались точки зору, що дари Духа перестали проявлятися в кінці апостольського часу. Ця позиція, відома як теорія зупинки, стала домінуючою серед фундаменталістів і деяких громад руху святості, які відкидали п'ятидесятичне вчення. З раптовим проявом говоріння іншими мовами на вулиці Азуса увага Церкви була звернена і на інші дари Духа. В додаток до глоссолалії набули своєї значимості дари пророцтва та зцілення.

П'ятидесятники були першими християнами з часів Ранньої церкви, які пов'язали говоріння іншими мовами з хрещенням Святим Духом. До 1901 року тисячі людей в громадах Руху святості і серед послідовників Кесвіка намагались навести різноманітні докази на підтвердження свого хрещення Святим Духом. Після 1908 року п'ятидесятники вибрали фразу «початкове підтвердження» для опису свого розуміння прояву дії П'ятидесятниці. Це означало, що інші дари Духа також були очевидні. Тим не менше говоріння іншими мовами повинно було проявитися у першу чергу, як це сталося у Діях Апостолів. У зв'язку з тим, що основним місцем Святого Письма, яке використовувалось для обґрунтування пережитого, був 2-ий розділ Дій, рух отримав назву п'ятидесятичного.

Після 1960 року харизматичний рух став стверджувати, що ще одна харизмата, яка включає в себе плоди Духа, може бути підтвердженням переживання П'ятидесятниці. Посилаючись на місця у Посланнях до коринтян, нові п'ятидесятники у головних церквах вирішили називатися харизматами, надавши перевагу такій назві замість терміну «неоп'ятидесятники», як їх називали спочатку. Таким чином, визначення «харизматичний» почало включати в собі розуміння того, що всі дари Духа

Місія «Апостольська віра», м. Портланд, штат Орегон, заснована у 1909 році Флоренс Кроуфорд

«Апостольська віра», вересень 1906 року

були рівнозначними підтвердженнями хрещення Святим Духом.

ПРИМИРЕННЯ РАС

Найбільш видатною особливістю зібрань на вулиці Азуса була расова гармонія, яка стала домінувати під керівництвом Сеймура. Це побудило Бартлена сказати: «Розділення через колір шкіри було змито Кров'ю». Багато людей

Вільям і Дженні Еванс Сеймур

дуже дивувались. У найбільш расистський період американської історії тисячі білих людей приходили на вулицю Азуса і підкорялися церковному керівництву, яке спочатку переважно було афро-американським. Не дивлячись на те, що незабаром кількість білих прихожан стала домінувати, Сеймур продовжував залишатися пастором і укріпляти свій пасторський і духовний авторитет. Коли руки афро-американця поклалися на голови білошкірих, бажаючих Духа, християн, вони отримували хрещення Святим Духом. Вони також бачили в Сеймурі свого вчителя і духовного батька.

Хоча рух у Топіці почався серед білих під керівництвом Парема, багато істориків вважають, що він став всесвітнім феноменом саме завдяки афро-американцям з вулиці Азуса. Афро-американські форми поклоніння Богу розповсюдились з вулиці Азуса по всьому світу. Не програмовані людиною, але керовані Святим Духом богослужіння стали прикладом для перших п'ятидесятників. Інші дії, які практикувалися на вулиці Азуса, наприклад, говоріння іншими мовами з тлумаченням сказаного, стали загальноприйнятим явищем у п'ятидесятницьких зібраннях по всьому світу. Ще одна практика – спів у Дусі (відомий як «небесний хор») – також отримала всесвітнє розповсюдження. Молитва за хворих, не дивлячись на своє широке застосування до 1900 року серед євангельських християн – послідовників Руху святості, у більшості п'ятидесятницьких зібрань стала такою ж важливою, як і говоріння іншими мовами.

Після 1906 року п'ятидесятницьке вчення широко розповсюдилось серед афро-американців, особливо в церкві під керівництвом Мейсена і у Божій церкві у Христі. Будуючись на Руху святості темношкірих, який почався в Африканській методистській єпископальній церкві у Філадельфії у 1878 році, більшість цих церков незабаром стали п'ятидесятницькими. До 2000 року Божа церква у Христі стала найбільшою деномінацією п'ятидесятницького руху в Америці, яка налічувала близько 6 мільйонів членів.

Гуннар Вінгрєн

Іван Воронаєв

Луїджі Франческоні

І хоч розділення за кольором шкіри знову проявилось серед п'ятидесятників після 1910 року, мрія продовжувала жити. Це було продемонстровано у 1994 році чудом у Мемфісі, коли абсолютно білошкіре П'ятидесятницьке братство Північної Америки було перетворене у міжрасову і міжкультурну групу церков під назвою П'ятидесятницькі/харизматичні церкви Північної Америки.

ЖІНКИ В СЛУЖІННІ

Пробудження на вулиці Азуса також висунуло на передній план служіння жінок. Однією з найбільш впливових жінок на вулиці Азуса була Дженні Еванс Мур, яка стала дружиною Вільяма Сеймура у 1908 році. Вона вірно служила пліч-о-пліч з Сеймуром у великі дні Пробудження і часто заміняла чоловіка за кафедрою у час його відсутності. Після смерті чоловіка у 1922 році місіс Сеймур була пастором його церкви до 1931 року. У 1936-му вона померла. Іншими жінками, які відіграли лідируючу роль у Пробудженні, були Люсі Ферроу і Джулія Хатчинз. Ферроу, молитовний воїн Сеймура, молилася за сотні прагнучих отримати хрещення Святим Духом з ознакою говоріння іншими мовами. Пізніше вона очолила місіонерську команду, яка направилася у Ліберію, де засновувались п'ятидесятницькі церкви. Джулія Хатчинз, яка колись зачинила перед Сеймуром двері своєї церкви, незабаром стала п'ятидесятницею і допомагала вести справи в місії.

Не менш важливими жінками на вулиці Азуса були Флоренс Кроуфорд і Клера Лам. Ці білошкірі жінки служили у складі персоналу місії і допомагали вести справи церкви. Коли Сеймур почав видавати власну газету «Апостольська віра», у 1906 році Лам і Кроуфорд були ведучими редакторами і розповсюджувачами видання. «Апостольська віра» безкоштовно розсилалась 50 тисячам абонентів. Важливим було й те, що до своєї праці з Сеймуром Лам була особистим секретарем Фініс Брізі, засновника Церкви Назарянина.

У 1909 році Кроуфорд і Лам переїхали

в м. Портланд, штат Орегон, де вони заснували громаду, скориставшись іменем церкви-проматері у Лос-Анджелесі – місії «Апостольська віра». Переїжджаючи, з благословення Сеймура Лам взяла список адресатів «Апостольської віри» і продовжила видавництво газети у Портланді. Це роз'єднало Сеймура і його послідовників і врешті-решт призвело до занепаду місії на вулиці Азуса.

Дженні Мур, Люсі Ферроу, Джулія Хатчинз, Клера Лам і Флоренс Кроуфорд стали першими з багатьох п'ятидесятницьких служителів-жінок, які сприяли розповсюдженню вчення по всьому світу. І до 1900 року впродовж десятиріч проповідники-жінки були досить успішні в церквах Руху святості, Марія Вудворт-Еттер була найбільш відомою серед них. Після Пробудження на вулиці Азуса Айда Робінсон, Емі Семпл МакФерсон і Кетрін Кульман продовжили традицію. Більше того, Кроуфорд, МакФерсон і Робінсон заснували цілі деномінації.

Однією з причин процвітання жінок у п'ятидесятницькому русі було помазане використання дарів Духа. Користуючись Книгою Пророка Йоїла у якості путівника, жінки-п'ятидесятниці включали себе в число «синів і дочок», які будуть пророкувати, і в число «рабів і рабинь», на кого було вилито від Духа в кінці часів (Йоїл 2:28; Дії 2:17). Оглядаючись назад, розумієш, що дуже важливий прорив на вулиці Азуса відбувся і завдяки жінкам у служінні.

БІДНЯКИ

У теперішній час історики і соціологи розглядають зібрання на вулиці Азуса у якійсь мірі як феномен третього світу. Сеймур у певному змісті був з класу бідняків, обездолених і позбавлених майбутнього людей усього світу. І оскільки в наші дні близько 80% населення світу підпадає під цю категорію, Пробудження на вулиці Азуса символізує Божу любов до багатьох людей, яким не вистачає земних благ чи поваги. Дехто називає п'ятидесятницьке вчення прихистком мас. Інші кажуть, що це – релігія для третього світу.

Багато людей дуже дивувались. У найбільш расистський період американської історії тисячі білих людей приходили на вулицю Азуса і підкорялися церковному керівництву, яке спочатку переважно було афро-американським.

Єпископ Айда Робінсон

Після того, що сталося на вулиці Азуса, найважливішою кваліфікацією для служіння стала не освіта чи повага, а помазання Святим Духом. Не всі прихожани на вулиці Азуса були бідними і неосвіченими. У звітах часто говориться про людей благородного походження, добре одягнугтих і освічених. Тим не менше більшість тих, хто відправився оснoвувати п'ятидесятницькі рухи по всьому світу, були бідними людьми з більш низьких класів.

Неймовірний ріст п'ятидесятницького вчення став можливим з причини прийняття людьми надприродних проявів. Більшість людей у світі вірять в існування духів, як добрих, так і поганих. Для мільйонів, які жили в атеїстичному середовищі, новому віруючому нема потреби змінювати систему поглядів і понять, щоб стати християнином-п'ятидесятником. В багатьох місцях світу виганяються демонічні сили з тих, хто шукає звільнення і спасіння. У той час як основна частина християнства притримується західного наукового світогляду, який заперечує існування демонів, п'ятидесятники знають, що демони – це злі істоти, які володіють силою, і виганяють їх.

Ті, хто стають посвяченими християнами, розбивають силу гріха у своїх життях, приймають рішення бути чесними, трудолюбивими громадянами і починають процвітати. П'ятидесятники переживають те, що Дональд МакГеврен назвав «оправданням і відбудовою», і це підіймає їх з бідності і приводить до відносного процвітання. Більшість п'ятидесятників не збирались залишатися бідними і часто захоплювались вченнями про багатство і процвітання.

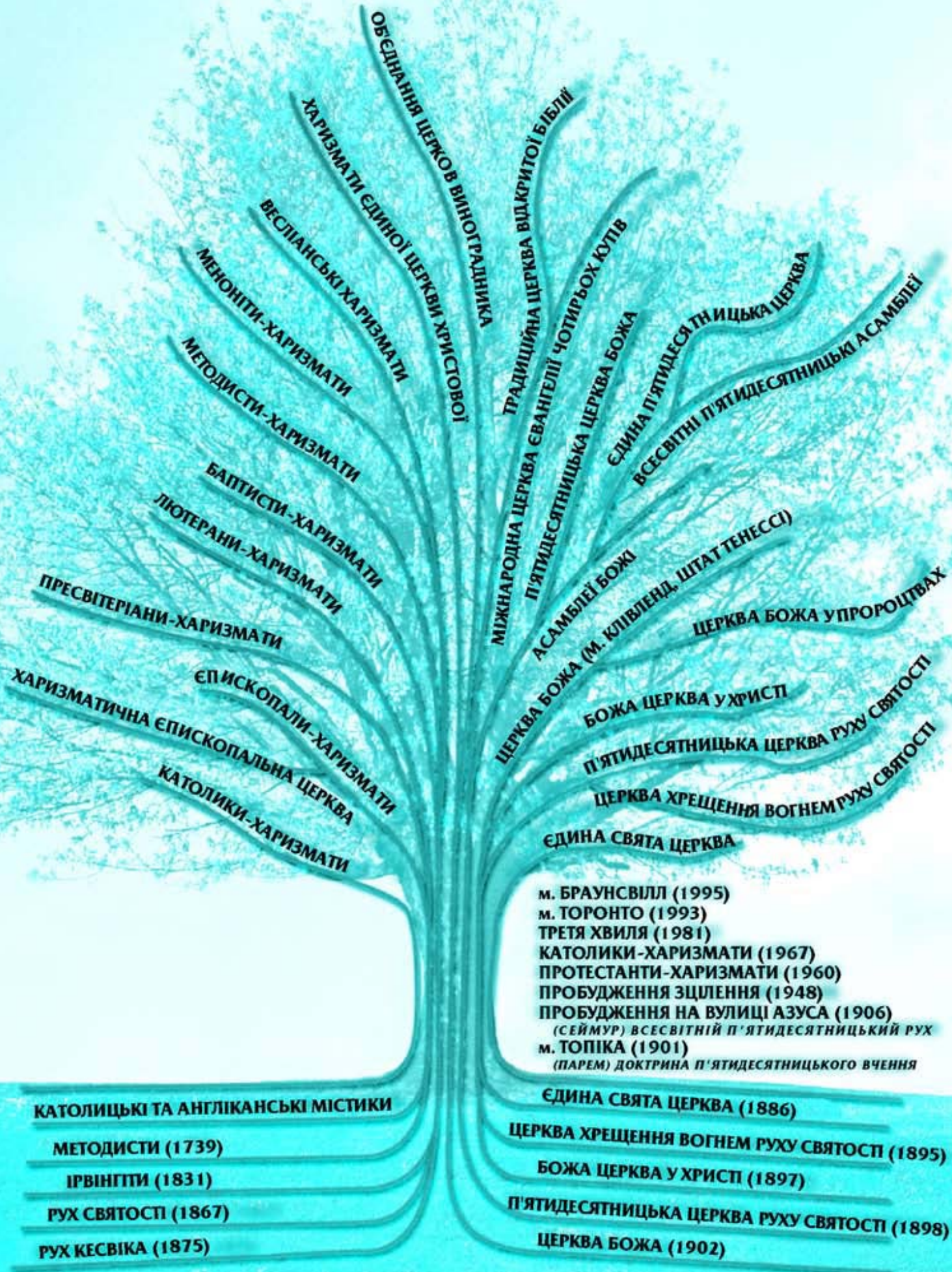
Як відмітив Грант Уекер у своїй праці «Небеса на землі», багато з дітей Пробудження на вулиці Азуса були людьми відмінного вродженого інтелекту, які, не дивлячись на економічні перешкоди на своєму шляху, використовували свій розум і підприємницькі навички для створення чудових церков і служінь.

МУЗИКА

Далекосяжним і рідко помітним спадком Пробудження на вулиці Азуса став новий стиль музики прославлення і поклоніння, який в кінцевому рахунку розповсюдився по усій земній кулі. У зв'язку з тим, що на вулиці Азуса змішались форми прославлення білих і темношкірих представників Руху святості, стало невідворотним те, що характер музики темношкірих послідовників п'ятидесятницького руху набув все більшого впливу серед п'ятидесятників. І хоча поклонники на вулиці Азуса співали старі методистські гімни і пісні Руху святості, наприклад такі, як найулюбленіший гімн «Утішитель прийшов», основні риси музики темношкірих християн поступово розповсюджувались і виявляли свій вплив на церкви їхніх білих братів. Той факт, що Елвіс Преслі був вихований у п'ятидесятницькій церкві, допомагає пояснити розвиток стилів популярної музики нашого часу, які відображають вплив музики кантрі, ритму і блюзу.

Сьогодні по всьому світу церкви багатьох традицій співають пісні прославлення і поклоніння, які народились завдяки п'ятидесятницькому і харизматичному рухам. І разом з музикою проявляються й інші форми п'ятидесят-

На відміну від суджень критиків, які описували Сеймура як «брудну, безробітну і неосвічену людину», він був успішним керівником і будівничим Пробудження.

З праці «Століття Святого Духа: 100 років п'ятидесятницького і харизматичного відродження», 1901-2001.
 Авторські права на малюнок належать Вінсону Сайнану. Опубліковано Томасом Нельсоном.
 Всі права захищені. Використовується з дозволу автора.

ницького поклоніння Богові: підняті руки, спів у Дусі, дар пророчого слова і молитва за хворих.

ЄВАНГЕЛІЗАЦІЯ

Найбільш далекосяжним спадком вулиці Азуса стало вчення про те, що Святий Дух дає силу для розповсюдження Євангелії, і застосування цього вчення на практиці. Рух, який народився на вулиці Азуса, став перш за все місіонерським. Під час Пробудження багато місіонерів приїжджали і знову від'їжджали. Через декілька місяців з дня початку проведення богослужінь «Апостольська віра» повідомила про п'ятидесятницькі пробудження в Нью-Йорку, Лондоні, Осло, Стокгольмі та Індії (див. вище).

З часів Ранньої церкви Рух пробудження ніколи не розповсюджувався так широко і стрімко. Незвичайні прояви говоріння іншими мовами, зцілення і вигнання бісів приваблювали до себе натовпи людей без будь-якої реклами у засобах масової інформації. Впродовж днів своєї слави вулиця Азуса не рекламувала себе ні за допомогою оголошень у місцевих газетах, ні за допомогою афіш. Новини про Пробудження передавались усюди з уст в уста. Газети Лос-Анджелеса публікували образливі і расистські статті, але це лише приваблювало ще більше людей.

В результаті пілігрими з вулиці Азуса розповсюдили вістку по всьому світу, утворились тисячі церков, і мільйони людей навернулись до Бога. Підраховано, що найбільша кількість навернених з язичників прийшла у Церкву саме завдяки благовісницьким зусиллям п'ятидесятницького і харизматичного рухів.

Через століття з часу початку богослужінь на вулиці Азуса по всьому світу налічується понад 600 мільйонів п'ятидесятників і харизматів. Це свідчить про євангелізаційний успіх цього руху.

ПІДСУМОК

Невелика група прагнучих віруючих, які зібралися разом на вулиці Азуса у 1906 році, не могла навіть і

«Апостольська віра», лютий-березень 1907 року

мріяти про історичні результати Пробудження, вивільненню якого вони сприяли у Лос-Анджелесі. Вони ніколи не належали до будь-якої більшої деномінаційної групи. Жодна з великих п'ятидесятницьких деномінацій теперішнього часу, чи то Асамблеї Божі, чи Бога церква у Христі, не може пред'явити ексклюзивні права на цю місіонерську організацію.

Місія на вулиці Азуса належить усьому Тілу Христовому. Сеймура не можуть назвати лише своїм ні афро-американці, ні п'ятидесятники; він є частиною усього Тіла Христового – усіх націй, рас і народів. І хрещення Святим Духом з усіма супроводжуваними його дарами і благодаттю належить не лише п'ятидесятникам, але усьому Тілу Христовому.

Вінсон Сайнан, доктор філософії, декан Школи богослов'я Університету Ріджент і автор праці «Століття Святого Духа»

Після того, що сталося на вулиці Азуса, найважливішою кваліфікацією для служіння стала не освіта чи повага, а помазання Святим Духом.

Робота Святого Духа

Віруюча людина, яка починає вивчати особу і роботу Святого Духа, не просто займається абстрактним богослов'ям, але доторкається до особи Самого Бога. Святий Дух – це насправді Бог в роботі.

Святий Дух працює всередині кожного віруючого і через нього. Божа сила, яка допомагає жити християнським життям, стає доступною після входження і перебування Святого Духа, які переживає кожна відроджена людина. Нормальне християнське життя – це життя, наповнене Духом, а не просто те, яке повинно бути таким.

Отже, хто такий Святий Дух? Чого навчає Біблія, говорячи про Його Особу і роботу? Яке відношення Він має до життя віруючої людини і свідчення про Христа? Ця стаття підіймає ці питання і дає на них відповіді.

СВЯТИЙ ДУХ – ЦЕ ОСОБА

Перш ніж людина зможе зрозуміти роботу Святого Духа, вона повинна познайомитись з Ним. Дозволю собі стверджувати, що одна з помилок при формуванні богослов'я Святого Духа полягає у випущенні з поля зору Його особистісних якостей. Якщо Святий Дух – це Особистість і одна з Осіб Божества, то християнин, який не визнає Його як Особистість (як Бога) і не поклоняється

Йому у вірі і послуху, вкрай до Нього несправедливий.

Рання церква народилася завдяки наповненню Святим Духом (див. Дії 2:1-4; 4:8; 13:1-3). Проте Церкві знадобився чималий проміжок часу – аж до творів Августина (354-430), - щоб ясно і непохитно утвердити Божественність Святого Духа¹. Після Августина ортодоксальне богослов'я проголосило, що Святий Дух – це Бог і Особа.

У Біблії є декілька ясних вказівок на те, що Святий Дух – це Особа. По-перше, Святий Дух іменується Богом. В деяких віршах Святий Дух замінюється словами «Бог» і «Господь». Наприклад, апостол Павло пише: «Між дарами є різниця, але Дух той Самий. І різниця між служіннями є, але Господь – Єдиний. Є різниця між діями, але Бог той Самий, Який робить усе у всіх.» (1Кор. 12:4-6)². Святий Дух знаходиться на

одному рівні з Богом – Він рівний Богам. Подібним чином свобода властива у рівній мірі і Господу, і Його Духові: «Господь є Дух, а де Господній Дух – там воля» (2Кор. 3:17). У Діях святих апостолів (5:3,4) чітко видно, що Святий Дух є Богом.

По-друге, Біблія приписує Святому Духу особистісні характеристики. Які ж це характеристики? Знання, почуття, воля – тільки три з них. Святий Дух має знання (1Кор. 2:10). У Святого Духа є почуття, і Його можна засмутити (Еф. 4:30). Є у Святого Духа і воля (Дії 13:1-3).

По-третє, Святий Дух звершує діла, які може звершити лише Бог. «Хто має вуха, нехай слухає, що Дух говорить церквам» (Об. 2:7). У цьому вірші Святий Дух ви-являється як Особа, яка говорить від імені Бога. Старий Завіт підкреслює те ж саме. Неемія, підсумовуючи Божу милість до народу Ізраїлю, говорить: «І дав Ти їм Духа Твого доброго, щоб на шлях їх наводив» (Неем. 9:20). Очевидно, що Святому Духу приписувались дії, які міг звершувати лише Бог.

СВЯТИЙ ДУХ ТВОРИТЬ ЖИТТЯ У ВІРУЮЧОМУ

Коли справа торкається віри, то нема жодного сумніву у ствердженні Святого Письма про те, що вона – Божий дар, який приносить Святий Дух в життя кожного віруючого. Ніхто не здатний сповідувати, що «Ісус є Господь», без сили Святого Духа (1Кор. 12:3).

Церква у наші дні повинна проголошувати про Святого Духа те, що підкреслює про Нього Біблія. Він є «Дух істини» (2Кор. 4:13). Правий був Майкл Грін, коли писав: «Християнами ми стаємо завдяки роботі Святого Духа. Цей Дух і всиновлює нас у Божу сім'ю» (Рим. 8:15; Гал. 4:6)³.

НЕОБХІДНО ОТРИМАТИ ПОВНОТУ ДУХА

Людина, яка досліджує Писання, може побачити необхідність отримання Святого Духа у восьмому розділі Книги Дій святих апостолів⁴. Пилип відправився у Самарію і там про-повідував (Дії 8:5). Багато жителів повірили Благій Звістці, довірили себе Христу як Господу і

прийняли водне хрещення (Дії 8:12). Коли звістка про пробудження дійшла до Єрусалиму, то в Самарію відправилися Петро та Іван. Навіщо? Щоб ці два апостоли могли помолитися про прийняття новонаверненими повноти Святого Духа.

Про це пише Лука: «А як почули апостоли в Єрусалимі, що Самарія прийняла Слово Боже, то послали до них Петра та Івана. Вони прийшли і помолилися за них, щоб прийняли вони Духа Святого» (Дії 8:14, 15). Тут слід нагадати, що у кожному віруючому є Святий Дух.

«Ви ж не за тілом живете, а в дусі, коли тільки Дух Божий живе у вас. Коли ж хто Духа Христового не має, то цей не Його» (Рим. 8:9). Проте між людиною, яка належить Христу і має Святого Духа, і людиною, яка сповнена Святим Духом, є різниця⁵. Рання церква, як стає ясно з Дій святих апостолів (8:12-17), була в цьому впевнена. Апостол Павло дотримувався тієї ж думки, що впливає з його питання до християн Ефесу: «Чи прийняли ви Духа Святого, увірувавши?» (Дії 19:2).

Бог послав Христа усьому світу, але кожна людина повинна прийняти Його, щоб отримати спасіння. Бог послав Святого Духа усій Церкві, але людина повинна прийняти Святий Дух, щоб бути Ним сповненою.

І. Дж. Гордон дотримувався такої ж думки. Він писав: «З Писання здається очевидним, що віруючі все ще повинні прийняти Святий Дух через свідому, визначену дію віри, точно так, як вони прийняли Ісуса Христа»⁶.

Д. Л. Муді проповідував про те, що повноту Духа слід приймати. Вона не дається автоматично у момент спасіння. Він заявляв: «Замешкання Святого Духа у нас – це одне... А Святий Дух на нас, даний і отриманий для служіння – зовсім інше»⁷. Соратник Муді, доктор Р. А. Торрей, також вважав, що повнота Духа доступна віруючому після спасіння⁸. Вже у нашому поколінні Мартін Ллойд-Джонс писав: «Можна вірити в Господа Ісуса Христа, не отримавши хрещення Святим Духом»⁹. Кожен християнин повинен отримати повноту Духа.

СВЯТИЙ ДУХ ДАЄ СИЛУ ДЛЯ СВДЧЕННЯ

Уважне дослідження кожного уривку, в якому згадується повнота Святого Духа, доказує, що вона необхідна для свідчення і служіння (див. Дії 1:5,8; 2:4; 4:31,33). Одне із завдань Святого Духа – освячувати віруючого (Рим. 15:16; 1Кор.6:11). Це звичайна робота Духа¹⁰. Сповнення Духом стається «не заради очищення гріхів, а для отримання сили для служіння»¹¹.

Ісус пообіцяв Своїм учням, що їм буде посланий Дух. На додаток Він відкрив призначення приходу Духа по відношенню до їхнього життя. Він сказав: «Коли ж прийде Утішитель, Якого Я пошлю вам від Отця, – Дух правди, Який від Отця походить, то Він свідкуватиме про Мене. І ви теж будете свідкувати: бо від початку ви зі Мною.» (Ів. 15:26,27. – *Курсив мій.* – **Т. Л.**). Що ж мав зробити Дух в житті учнів? Наділити їх силою для служіння.

Християнське життя ніколи не можна опускати до рівня звичайного людського життя. Воно повинно пульсувати життям. Силу цього биття визначає Святий Дух. В наші дні церкви потребують того, щоб Дух став невід'ємним учасником кожного зібрання. У

свій час твердження Ч. Х. Сперджена було справедливим і залишається таким і до цього дня: «Думаю, що не перебільшу, якщо скажу, що Церква на землі без Духа Божого – це скоріше прокляття, ніж благословення»¹².

Кожен проповідник повинен цілком покладатися на Святого Духа. Проповідь потребує не просто здібної людини, яка ясно передає свої думки, є відмінно підготовленою і готова виступати на публіці. У Діях апостолів (4:8) написано: «Тоді Петро, сповнений Духом Святим, сказав їм...», після чого послідувала його промова. Такі відносини з Духом Святим можуть і повинні визначати служителя, який виходить за кафедру. Процитуємо Сперджена ще раз: «Служитель Христа, якщо в тебе нема Духа Божого, пам'ятай, що ти загороджуєш шлях іншому; ти – як безплідне дерево, яке росте на тому місці, де інше дерево могло би плодоносити. Служіння більш ніж серйозне: або Святий Дух, або нічого, а то й гірше, ніж нічого»¹³.

Святий Дух – це Особа Божества. Його сходження на віруючого розпочинає у ньому нове життя. Повнота Святого Духа – це необхідний привілей, який може отримати кожен віруючий, хоч він і не дається автоматично. Його присутність у віруючому може здійснити неймовірні дії у нашому світі і сьогодні. Дух прагне перебувати у віруючому і діяти через нього.

Нехай відчинить Церква двері Святому Духу!

Томас Ліндберг,
доктор служіння, старший пастор
Першої Асамблеї Божої
у Мемфісі, штат Тенессі

ПРИМІТКИ

¹ Короткий огляд історії тлумачення Святого Духа можна прочитати у L. Thomas Holdcroft, *The Holy Spirit* (Springfield, Mo.: Gospel Publishing House, 1962), 47.

² Уривки з Біблії у цій статті українською мовою взяті з «Виправленого і упорядкованого перекладу П. Куліша», здійсненого Єпископом В. Боечко.

³ Michael Green, *I Believe in the Holy Spirit* (Grand Rapids: Wm. B. Eerdmans Publishing Company, 1975), 74.

⁴ Автор навмисне не починає з Дій апостолів². Хоча учні і були християнами до дня П'ятидесятниці, можна було б сперечатись на основі того, що до подій, описаних у Діях², вони не отримали Святого Духа, «ще бо не був на них Дух Святий» (Ів. 7:39). Чудове дослідження роботи Святого Духа в людині до П'ятидесятниці ви знайдете у Leon Wood, *The Holy Spirit in the Old Testament* (Grand Rapids: Zondervan Publishing House, 1976), особливо с. 39-77.

⁵ Автор переконаний, що нема змісту сперечатися з приводу фраз, у яких згадується про повноту Духа. Тільки у перших двох розділах Книги Дій те, що сталося у день П'ятидесятниці, описується як «обіцяне від Отця» (1:4), «хрещення Святим Духом» (1:5), «прийняття сили, коли зійде Дух Святий» (1:8), «сповнення Духом Святим» (2:4) і «вилиття Духа» (2:17). Автор надає перевагу терміну «наповнення Святим Духом». Д-р Томас Смол чудово втрутився у цю війну визначень своїм: «Як би воно не називалось – приймайте Дух!» у *Reflected Glory: The Spirit in Christian and Christians* (Grand Rapids: Wm. B. Eerdmans Publishing Company, 1975), 137.

⁶ A. J. Gordon, *The Ministry of the Spirit* (Minneapolis: Bethany Fellowship, 1964 rep. ed. [1894]), 68.

⁷ D. L. Moody, *Secret Power* (Ventura, Calif.: Regal Books, 1987 rep. ed. [1881]), 47.

⁸ R. A. Torrey, *The Baptism With the Holy Spirit* (Minneapolis: Bethany Fellowship, 1972 rep. ed. [1881]), 13-17.

⁹ Martyn Lloyd-Jones, *Joy Unspeakable* (Wheaton, Ill.: Harold Shaw Publishers, 1984), 21.

¹⁰ Ллойд-Джонс відрізняв звичайну роботу Духа від особливої. Звичайна робота полягала в освяченні; особлива виражалася у наповненні силою для служіння. Наприклад, він писав: «У Посланні до ефесян (5:18), як я хочу вам продемонструвати, Він займається освяченням. Це тією чи іншою мірою звичайна Його робота... Але я хочу припустити, що людина може бути сповнена Духом у рамках термінології з Послання до Ефесян (5:18), і все ж не бути хрещеною Духом», *Joy Unspeakable*, 67.

¹¹ Torrey, *Baptism*, 18.

¹² С. Н. Spurgeon, цит. по Moody, *Secret*, 70.

¹³ Там же, с. 70. Автор не згідний з богослов'ям Барта, проте не дивно, що багато богословів-бартіанців дотримуються думки, що Біблія не стільки Слово Боже, скільки стає Словом Божим, коли Дух «озвучує» проповіді.

Шість переваг серії проповідей

Чим відрізняються одиночна проповідь і чудова серія проповідей на одну і ту ж тему? Як скористатися повною силою цих унікальних переваг?

Багато пасторів, прагнучи сильніше вплинути на слухачів, готують серії проповідей. Проте ми, можливо, не користуємось усією силою, яка закладена у самій формі викладення матеріалу. Зрозумівши, чим серія проповідей відрізняється від одиночної проповіді, ми зможемо скористатися всіма перевагами, які вона нам дарує.

Поряд з трьома різницями ви прочитаєте і пропозиції, як скористатися ними з найбільшою користю.

ОЧІКУВАНА РЕАКЦІЯ

Багато людей не відреагує навіть на важливу заяву, почувши її вперше. Якщо вірити проведеному дослідженню, то в середньому християнин чув Благую Вістку сім разів перш, ніж на неї відреагувати. Палке переконання людей в кінці проповіді молитися більше не вимагає особливої підготовки, і люди можуть відреагувати відразу ж. Але просити людей записатися на двотижневу місіонерську подорож на Гаїті чи молитися і постити за невірних сусідів – зовсім інша справа.

Серія проповідей допомагає нам ретельно підготувати слухачів до осмисленої реакції. У першій проповіді можна оголосити про ціль усієї серії проповідей, до якої вони повинні нас

привести. Наприклад, в одній церкві кожен рік звучить тритижнева серія проповідей про служіння фінансами, і пастор з самого початку просить, щоби кожен член церкви віддавав якийсь відсоток від своїх прибутків церкві, а тих, хто це вже робить, – збільшити відсоток.

Після того, як бажана інформація озвучена, ми починаємо ретельно готувати ґрунт, щоб у потрібний час озвучити заклик до дії.

З іншого боку, іноді можна відчувати, що якщо викласти готовий практичний рецепт вже в першій проповіді, то це відверне багатьох слухачів від решти проповідей серії. У такому випадку ми можемо підготувати ґрунт, а під кінець серії «посадити» передбачувану реакцію слухачів, давши їм час на обдумування «насіння» у решта тижнів.

Для того, щоб викликати бажану реакцію (чого допомагає добитися серія проповідей), необхідно:

а) попросити про незвичну реакцію;

б) закликати до чогось спеціального, конкретного і великого.

Кидайте слухачам виклик. Якщо тема достатньо знайома, як, наприклад, читання Біблії, підштовхніть слухачів приєднатися до церковної програми читання, по якій потрібно прочитати певну кількість розділів у день, записувати своє просування, зустрічатися з другом для спільного читання і т. п. Серія проповідей означає, що її тема дуже важлива, а тому стримана, мінімальна реакція може стати антикульмінацією, яка зведе на нуль всі попередні зусилля;

в) запланувати застосування озвучених в проповіді істин настільки ж ретельно, як і решта змісту проповідей. Будуйте зміст своїх проповідей, постійно пам'ятаючи про бажану реакцію. До того, як ви почнете свою серію проповідей, ви повинні знати, яку реакцію ви будете очікувати після кожної проповіді.

ПОВТОРЕННЯ

Свого часу я впродовж п'яти тижнів проповідував про ходження в Дусі, маючи одну загальну ціль: допомогти віруючим кожен день звертати увагу на Святий Дух. Одиночна проповідь на цю тему могла заставити окремих віруючих спробувати застосувати мої поради на наступному тижні, але більшість людей, швидше за все, достатньо швидко забули ці напучування через нові заклики наступної неділі, іншої теми, яка підіймалася у християнській радіопрограмі, іншого фокусу книги, що читалася, чи тиску життєвих обставин.

Але в цій серії я повторював свою головну ціль кожної неділі і в міру більш детального розгляду теми, помітив силу повторення. Деякі віруючі, які в першу неділю майже не слухали, у другу – вже звернули на проповідь увагу. Завдяки бесідам я дізнався, що ті, які старалися слухати Дух, зосередилися ще сильніше і почали переживати дивне спілкування з Ним. Дехто виробив нові звички мислення, знову і знову заставляючи себе налаштовуватися на Святий Дух впродовж 35 днів.

Письменник Стівен Кові стверджує: «Для того, щоб набути гарну звичку, необхідну близько 21 дня». Інший письменник вторить: «Позитивна зміна, яка не зникає з часом, вимагає від 30 до 90 днів».

Коли я викладаю певну істину неділя за неділею, люди схильні застосовувати мої напучування день за днем, і існує велика вірогідність того, що позитивна звичка продовжиться і після того, як серія проповідей закінчиться. Повторення – це один з найбільших ключів у скрині для інструментів, які використовуються у серії проповідей.

Для того, щоб скористатися усіма перевагами повторення, необхідно:

а) зробити головний пункт застосування візуальним (за допомогою зображення, розповіді чи предмета, на який ви будете постійно посилалися впродовж усієї серії). У своїй серії про ходження в Дусі я попросив одного мужчину двічі пройти зі мною по сцені. Один раз я дивився в бік, і ми йшли не в ногу. Вдруге я дивився на його ноги і крокував в ногу з ним. З цього слідувало: для того, щоб іти в ногу з Духом, на Нього необхідно звертати пильну увагу. Я двічі зіграв цю невеличку сцену. У наступних проповідях, коли я запитував: «Пам'ятаєте, як ми з Семом ходили по сцені? У чому зміст тої ілюстрації?», люди миттєво відповідали;

б) напишіть захопливі твердження, які легко запам'ятовуються, і які підсумовують головні пункти серії;

в) посвятіть достатньо часу підготовці перед початком серії, щоби чітко знати, яка ідея і її застосування займуть основне місце.

ЗБІРНИЙ АСПЕКТ

Найнеприємніше у виголошенні одиночної проповіді полягає у тому, що в будь-яку неділю від 25 до 50 відсотків членів церкви можуть бути відсутні. Ми виголошуємо проповідь, яку повинні почути всі, але всіх – особливо тих, хто дуже потребує її, – на зібранні нема. Серія проповідей гарантує, що тему вчення почує більш високий процент членів церкви.

У серії проповідей на Послання до галатів я виділив головну ідею: людські зусилля на виконання морального кодексу не можуть зробити нас сприйнятливими перед Богом. Це стається лише через віру в Ісуса Христа. Майже у кожній проповіді я проголошував це твердження у тій чи іншій формі. Після декількох місяців, в які я проповідував з цього послання, навіть не дуже добросовісні члени церкви знали цей принцип назубок.

Для того, щоб скористатися усім потенціалом збірного аспекту, припускайте, що деякі люди почують лише одну проповідь з усієї серії. Знайдіть спосіб виразити ключову думку всієї серії у кожній проповіді.

Добре підготовлена серія проповідей набагато ефективніша від чотирьох одиночних проповідей на одну і ту ж тему. Серія проповідей більше, ніж сума її частин, тому що це команда проповідей, які працюють при взаємній підтримці. Скористайтесь перевагами енергії серії проповідей – і ви примножите силу своїх проповідей.

Крейг Брайан Ларсон,
редактор сайту для проповідників
від Christianity Today International
– PreachingToday.com, а також
звукозаписної студії
«Preaching Today».
Крім того, він несе служіння
пастора у Лейк-Шорській церкві
(Асамблей Божих) у Чикаго.
Він один із співавторів книги
«Preaching That Connects»
(Zondervan, 1994).

Теологія місії

Теологія місії бере свій початок у визначеному Богом плані для історії людства – *місії Бога*¹, – і її можна сформулювати, слідуючи основним твердженням божественного наміру, скориставшись *діахронічною методологією* біблійної теології². У даній статті *місія Бога* розглядається як благословення усіх народів через Ісуса Христа. Божим методом виконання цієї місії стала Його видатна присутність з народом завіту. Народ завіту розглядається як Царство під керівництвом Бога з місією благословення всіх народів. Дана *місія Бога* виступає основою теології місії.

Не дивлячись на визнання існування обітниць, даних Богом ізраїльському народові, які ще повинні сповнитись у майбутньому, обговорення таких не є ціллю даного дослідження. Дана стаття акцентує свою увагу на місії Бога до всіх народів, включаючи Ізраїль, і Він буде виконувати її через Церкву.

Ми простежимо *місію Бога* у П'ятикнижжі і в історичних книгах, а також у поетичних і пророчих писаннях, у Євангеліях, у Книзі Дій апостолів, у Посланнях Павла, у загальних Посланнях і, врешті, у Книзі Об'явлення.

НАРОДЖЕННЯ МІСІЇ

У Книзі Буття (1:27) говориться: «І створив Бог людину за Своїм образом, за образом Божим створив її, як чоловіка та жінку створив їх»³. Даний вірш включає в себе дві великі істини, фундаментальні для теології місії.

1. Всі раси, племена, мови і діалекти, мужчини і жінки у рівній мірі є об'єктами Божої викрутої любові. Не дивлячись на гріхопадіння людини (Бут. 3), не існує людей настільки грішних, щоб Бог не міг спасти їх, якщо вони покаються, і нема такого місця, куди б не змогла проникнути Божа любов. Будь-яка племінна група, повіривши, може повноцінно

приймати участь у безперервній місії Бога, зверненої до народів.

2. Створення за образом Божим означає закладений в людині потенціал діяти з владою, виступаючи у якості посланців у Божому Царстві. Ще в Бутті (2:19, 20) найменування Адамом тварин ілюструє це⁴. Подібним чином Ной був Божим представником у час будівництва ковчегу. І тому нема нічого дивного у повторенні Божої обітниці Аврааму про те, що «благословляться в тобі всі племена земні» (Бут. 12:3; 18:18; 22:18). Пізніше даний концепт «образу Божого» дає основу Христу наділяти Своїх учнів владою для всесвітнього служіння, багаторазово виливати силу для свідчення на групи людей у Книзі Дій, а також дозволяє Павлу відважно заявляти: «Отож ми – послі Христові, і ніби Бог благає через нас, ми просимо вас замість Христа: примиріться з Богом!» (2Кор. 5:20). Тому всім віруючим належить шукати духовних можливостей, наданих Богом, для досягнення Його місії (Йоїл 2:28, 29; Дії 1:8; 2:16-18; 1Кор. 12:31; 14:1, 39).

Бог заявив, що насіння жінки поразить сатану в голову (Бут. 3:15). Наступна історія фокусує нашу увагу на Божому плані поразки сатани через обіцяне насіння. Потоп продемонстрував право Творця судити увесь світ (Бут. 6 – 9). Благодать також була проявлена у вічному завіті з усіма живими істотами (9:15, 16). Багато тлумачів бачать у Бутті (9:27) наступну за потопом обітницю явлення Божої присутності в «наметах Сема»⁵. Перелік 70 народів (розділ 10) з'явився у результаті Божого суду у Вавилоні над тими, хто через несмиріння забажав «сотворити собі ім'я» (11:4). Як тільки таким чином сформувались народи, Бог закликав Авраама для виконання особливої місії – принести благословення цим народам (12:3). Бог діяв самостійно в могутньому явленні Себе, даруючи обітницю Аврааму (розділ 15). Далі Божий намір підкреслюється у заключенні «вічного завіту» з Авраамом (17:7).

У Бутті 22:18 до благословення, раніше дарованого Аврааму у 12:3 і 18:18, була додана фраза «в насінні твоєму». Обітниця благословити народи через Авраама може бути пов'язана з попередньою обітницею стосовно насіння жінки. Далі даний план ще більше підкреслюється, коли обітниця обновляється по відношенню до сина Авраама, Ісаака (26:3, 4). Ще пізніше Бог явив Себе Якову як Бог Авраама і Ісаака, обіцяючи благословити усі народи на землі через насіння Якова (28:13, 14).

На горі Синай Бог вступив у суверенно-васальний завіт з Ізраїлем, у якому Ізраїль обіцяв служити Йому як своєму Царю (Вих. 19 – 40; Лев.)⁶. Вихід 19:6 – це важливий уривок стосовно місії Бога: «І будете ви в Мене царством священиків, народом святим». Спільними зусиллями Ізраїль як «царство священиків»

мав виступати у якості Божого представника, щоб принести дане благословення народам у ранньому виконанні Його обіцяного плану. І це могло бути досягнуте завдяки священницькому служінню молитвою і проголошенням⁷.

ЦАРСТВО У МІСІЇ

У Книзі Ісуса Навина народ, який ходив у завіті з Царем, чудесним чином отримав обіцяну землю. Проте земля була забрана, коли люди посміли застосовувати власні дії у послуху своєму Цареві, чия присутність гарантувала їм перемогу⁸. Територія була розділена між колінами і мала знаходитися у їхній власності (Іс. Нав. 13:6; 18:1-10). Потім Бог благословив людей і всім іншим, а саме: зміцненими кордонами і свободою від загроз як ззовні, так і зсередини. Після того як Ісус Навин двічі обновила завіт (8:30-35; 24:1-27), народ завіту був приготовлений, щоб благословляти інші народи (24:24).

Проте замість того, щоб бути благословенням, у Книзі Суддів простежується період занепаду. Основне питання стосовно того, хто ж насправді є Царем, драматизується через повторювані цикли відступництва, покарання, розкаяння і відновлення. Дані цикли включають в себе центральний момент, коли Гедеон сказав: «Але Гедеон відповів їм: “Ні, я над вами не буду панувати, ні син мій над вами не пануватиме, але Господь нехай над вами панує”» (Суд. 8:23). Таким чином, він протиставляється Авимелеху, який як самозваний суддя спробував узурпувати Господнє Царство (розділ 9).

І ось прийшов час поклику Давида. У Другій Книзі Царств (7:16) Давиду було обіцяне вічне Царство (Бут. 49:10). Очевидно, що *місія Бога* включає в себе вічне Царство, яке охопить усі народи. І обіцяне насіння благословення для людства прийде через рід Давида.

ЖИТТЯ В ЦАРСТВІ

У Писаннях мудрості *місія Бога*, зокрема, простежується через теми «Царства» і «страху Божого»⁹.

Царські псалми оспівують правління Царя, помазаного Богом (наприклад, Пс. 2; 17; 19; 20; 44; 71; 88; 100; 109; 131; 143). У той час як царям Ізраїля/Юди було заборонено розширяти свої землі за межі кордонів, встановлених Богом, дані псалми розповідають про Месію, або Великого Давида, який править у славі величі над всіма народами землі. У свою чергу народи були приведені під покров Божого завіту як «народи Бога Авраама» (Пс. 47:9). Увесь 67-й псалом присвячений тій самій темі, що й об'єкт благословення Аарона у Книзі Чисел (6:24-26) – розповсюдженню правління і обіцяного благословення народів¹⁰. У 117-му псалмі всім народам дана рекомендація з'єднатися в прославленні Яхве (ім'я Бога в завіті з Ізраїлем)¹¹. Місія Бога розглядається досягнутою в особливий день, який Господь сотворив для цієї цілі (Пс. 118:22-26). Цей день почався, коли камінь, відкинутий будівельниками, став наріжним каменем (вірш 22). Він закінчується царською коронацією: «Благословенний той, хто в Ім'я Господа приходить! Із дому Господнього ми благословляємо вас!» (вірш 26). Між відкиненням і коронацією включена молитва: «О, Господи, спаси! Господи,

благаю Тебе, пошли щасливу долю!» (вірш 25). Так псалмоспівець передбачав кожен складову дня Нового Завіту Христа: відкинення Ісуса людьми у час розп'яття, догідний час проголошення спасіння в період Церкви і Його коронацію у час Другого приходу.

Писання мудрості також представляють страх Господній як життя благословення, мудрості, справедливості і любові (на івриті «*xesed*»). З Божої точки зору така якість життя послужить за прошенням для народів вступити у Його завіт.

СУД І ОБІТНИЦЯ

Впродовж віків Старого Завіту Божий народ повставав проти Його правління. Завіт Авраама про благословення народів ніколи не зміг би бути приведений у виконання людьми, які противляться завіту Мойсея. Саме в такому контексті Бог говорив через пророків, щоб виставити звинувачення народу стосовно виконання завіту. Наприклад, у Книзі Пророка Михея (6:1-8) був використаний юридичний стиль мови для викладення справи Яхве проти Його народу¹². Помазані царі і весь народ були винуваті у порушенні завіту і всі разом підпали б під осудження. Не були вільні від суду і інші народи. Не дивлячись на те, що вони були чужими до обітниці, вони жили в бунті проти Повновладного Господа Всесвіту і мали підпасти під осуд.

На противагу невідворотності все-світнього суду пророки передбачили прихід Месії, помазаного Раба Єгови, який у повноті викупить гріхи Ізраїля і усього світу. Наставали добрі часи, але лише після всенародного суду, всезагального покаяння і приходу Раба, який «сповістить народам суд» (Іс. 42:1).

Пророки наполягали на тому, що, коли царство Єгови буде відновлене, усі народи будуть серед викуплених. Ісаїя бачив славу Раба у такій Його величі, що для Нього було б занадто малим викупити лише народ Ізраїлю. В дійсності світло Євангелії досягне язичників і навіть «кінців землі» (49:6). Далі він бачив Божий дім як «дім молитви для всіх народів» (56:7). Йоїл бачив вселенське вилиття

Духа на всяку плоть, так що кожен, хто кликатиме ім'я Господнє, спасеться (Йоїл 2:28-32). Як Овдій, так і Амос бачили заклитого ворога Едому, який служить Господу у відновленому царстві (Овд. 21; Ам. 9:11, 12). Даниїл бачив святих Піднесеного такими, що успадкували Боже Царство, яке зруйнує всі інші царства і потім буде правити вічно (Дан. 2:44; 7:18). Захарія проголосив, що багато народів приєднаються до Ізраїля у той день, щоб стати Божим народом, серед якого буде перебувати Господь (Зах. 2:11).

ЦАР ПРОГОЛОШУЄ СВОЮ МІСІЮ

Головна функція Євангелії – величне проголошення про те, що Цар вже прийшов. Матвій вивів взаємозв'язок між обітницями Аврааму і Давиду, заявивши, що Ісус походить від обох (Мт. 1:1). Божий план виконується в Царстві, який полягає в особі Царя. І оскільки обіцяне Царство мало охопити всі народи, Йому прийшли поклонитися мудреці зі Сходу. Симеон урочисто заявив, що Немовля Ісус є «світло на просвіту поганам і славу народу Твого Ізраїля!» (Лк. 2:32).

Ісус просував вперед тему Царства, як проповідуючи, так і творячи чудеса, відкрито говорячи про міжнародне панування, до якого виросте Його Царство. Він звільнив дочку жінки-хананеянки від демонічної залежності (Мр. 7:24-30). Він зцілив слугу язичницького сотника і сказав, що віра сотника виявилась більшою, ніж віра, яку можна знайти серед Ізраїлю (Мт. 8:5-13). І справді, багато (язичників) «прийдуть зі сходу і з заходу», але сини Царства будуть скинуті у п'їтму зовнішню (8:11,12). Тому не дивно, що нехарактерним героєм найбільш відомої притчі Ісуса виявився самарянин. У той час як юдейські міста підпадали під осуд, Ісус сміливо заявив, що язичницькі поселення покаяться би, якби їм була надана рівна можливість (11:21-24).

Збір врожаю є центральною у притчач Ісуса на порозі місії до всіх народів. Євангелію від Івана сформовано навколо ретельно відібраного списку ключових слів і термінів, які використовуються для

вираження місії до язичників. Дані терміни включають в себе «слово» (*logos*), «світ» (*kosmos*), «вірити», «усі люди», «кожен», «будь-хто», «чужі вівці», «гелени» і «так і Я посилаю вас». Вперше Ісус відкрито представив Себе Месією жінці-самарянці (Ів. 4). Він оголосив про Своє близьке розп'яття і пообіцяв, що коли Він буде піднесений від землі, то «притягне всіх» до Себе (12:32). І хоча спочатку дванадцять були послані лише до «загублених овечок дому Ізраїля», ця обмежена вказівка є тимчасовою за своєю природою і незабаром вливається у склад більш великого доручення, призначеного для всіх націй (Мт. 10; 28)¹³.

МІСІОНЕРСТВО В ДІЇ

План Книги Дій відображає зростаючу прогресію місії Ісуса: Єрусалим, Юдея, Самарія, навіть до краю землі (Дії 1:8). Ця думка отримує поштовх завдяки подіям у день П'ятидесятниці, коли зібрані віруючі сповнились Святим Духом і вибухнули хором прославлення – мовами язичників¹⁴.

Петро спочатку відчинив двері юдеям, а потім і язичникам. Потім Дух надихнув змішану юдейо-язичницьку церкву в Антіохії посилати місіонерів (розділ 13). Успіх місії до язичників заставив собор розглянути місце таких у Церкві (розділ 15). Яків інтерпретував пророцтво з Книги Пророка Амоса (9:11, 12) як таке, що означає, що, як тільки Ісус відкрився як Цар, язичникам був наданий вільний доступ як Божим дітям завіту, без необхідності дотримання вимог юдейського законництва. Після такого рішення Церква стала стрімко зростати до тих пір, поки не досягла Риму – серця язичницької імперії.

МІСІОНЕРСЬКІ ЦЕРКВИ І ЦАРСТВО БОЖЕ

Послання Павла були в основному написані для вирішення проблем нових церков, які переважно склалися з язичників. Павло бачив себе боржником усьому людству (Рим. 1:14), оскільки всі згрішили і позбавлені слави Божої. Він, зокрема, звертався до Бога як до Бога не лише юдеїв, але «і язичників також» (3:29)¹⁵. Древня обітниця, яка стосується насіння Авраама, застосовується до Христа з ціллю, щоб благословення могло призначитися для всіх народів (Гал. 3:8, 16). Обітниця «царства священників» з Книги Вихід (19:6) знаходиться у центрі уваги, коли Павло заявив, що його священницьким обов'язком є проголошення «щоб бути мені служителем Ісуса Христа між поганями, свято проповідуючи Євангелію Божу, щоб приношення від поган було приємне і освячене Духом Святим» (Рим. 15:16). У такому ж дусі Павло продовжив, що предметом його бажання було проповідувати там, де Євангелія ще не стала відомою (15:20).

В Посланні до ефесян доктрина Церкви представлена в місіонерських термінах: стіна зруйнована, а юдеї і гелени знаходяться в однаковому становищі перед Богом¹⁶. У Другому посланні до коринтян Павло бажає піти «далі» (10:16). У Посланні до филип'ян Павло пояснює, чому Ісус смирив Себе, прийнявши образ раба, щоб «усякий язик визнавав, що Господь Ісус Христос є для слави Бога Отця» (2:7-11).

Петро також посилається на священницьку природу нового Божого народу мовою, яка приводить на пам'ять Книгу Вихід (1Птр.

2:9). Тут він стверджує, що затримка у поверненні Христа пояснюється Божим терпінням в очікуванні спасіння ще багатьох. Він закликає Церкву «пришвидшити його наближення» (2Птр. 3:12)¹⁷. Іван називає Христа «Спасителем світу» (Ів. 4:42; 1Ів. 4:14).

ТРИУМФ ЦАРСТВА

І врешті, основні думки всієї Біблії, які стосуються Божої місії, сходяться воедино у Книзі Об'явлення. Так, тема «всякого коліна, племені, народу і мови» згадується у 5:9 і 7:9. Термін «народи» вживається в Об'явленні 19 разів. Христос – Достойний, який має ключ Давида (3:7), який перемагає так само як і Агнець Заколений, і як Лев коліна Юдиного (розділ 5). І на високій тріумфальній ноті проголошена перемога: «Царства світу стали Царством Господа нашого і Христа Його, і царюватиме Він на віки вічні!» (11:15). У передчутті цієї великої перемоги останнє запрошення звернене до всіх, хто готовий почути: «А Дух і наречена говорять: “Прийди!” І хто чує, нехай каже: “Прийди!” Хто прагне, нехай прийде, а хто хоче, нехай бере воду життя даром!» (22:17).

ПІДСУМОК

Поряд з тим, що діахронічна методологія біблійної теології може і не видалити всіх різниць у підході до питання місіонерської праці, вона надзвичайно допомагає у визначенні місії Бога. У чому ж тоді полягає місіонерство? Місіонерська праця має місце, коли уповноважена Духом Церква виходить із своїх меж у радісному і цільовому послуху в якості Христових посланців, виконуючи місію Бога благословляти усі народи.

Джон Йорк,

доктор служіння, директор курсу теологічної освіти в Африці у Відділі зарубіжних місій.

ПРИМІТКИ

¹ Латинський термін «*missio Dei*» широко використовується місіологами при вивченні місії Бога.

² Це означає, що Біблія розглядається згідно часових періодів порядку її написання. *Діахронічна методологія* була розроблена Уолтером Кайзером-молодшим у його праці *Повертаючись до теології Старого Завіту* (Гранд Рапідс, Зондерван, 1978), с. 5, 6, 9.

³ Цитати наведені з «Біблії з коментарями» (видавництво «Лайф»).

⁴ Найменування тварин означає владу над ними. Це – Божа влада, дана Його представнику Адаму (пор. Герхард Вон Рад. *Буття в бібліотеці Старого Завіту* під ред. Пітера Екройда, Джеймса Барра, Бернхарда Андерсена, Джеймса Мейза [Філадельфія, Вестмінстер Прес, 1961], с. 83; і Юджин Меррілл. «Теологія П'ятикнижжя» у *Біблійній теології Старого Завіту* під ред. Роя Зака, Юджина Меррілла і Деррелла Бока [Чикаго, Муді Прес, 1991], с. 15). Меррілл відзначає: «Коли Яхве привів тварин до Адама, щоб подивитися, як той їх назве, Він фактично передав Адаму Своє правління, для якого і була призначена людина».

⁵ Наприклад, Кайзер с. 37-39. Уривок розглядається як зв'язуюча ланка між обітницею насіння (3:15) і більш пізньою обітницею Аврааму – безпосередньому нащадку Сема.

⁶ Див. Рой Зака, ред., *«Біблійна теологія Старого Завіту»* (Чикаго, Муді Прес, 1989), на тему суверенно-васального завіту.

⁷ Відмітьте двоякий концепт священництва у новозавітному використанні даного тексту: проголошення у Посланні до римлян (15:16) і молитви («духовні жертви») у Першому посланні Петра (2:5).

⁸ Обітниця Ісуса в Євангелії від Матвія (28:20) слідує за Його заявою царської влади (28:18) і Його дорученням (28:19). Це паралель з Книгою Ісуса Навина, у якій *Яхве* виступає як Цар згідно суверенно-васального договору Книги Вихід. Ісус вимагає від Ісуса Навина використання імені *Яхве* з ціллю показати рівність Своєї влади, місії і присутності як гарантії успіху, подібного до успіху Яхве по відношенню до Ісуса Навина.

⁹ У даній праці не було спроби провести розділення між термінами «*Поетичні книги*» і «*Лисання мудрості*».

¹⁰ Особливе посилення, зроблене у межах знання *Елохіма* на землі як спасіння у всіх народах (Пс. 66:3), возвеличення «народами» *Елохіма* (вірші 2, 4, 6) і благословенного стану нації, коли вони підкоряються *Його* правлінню (вірші 5, 6, 8). Заміна *Яхве* з Чисел на *Елохім* у 67-му псалмі може бути істотною спробою визнати характер благословення народів. Не дивлячись на те, що ім'я завіту *Яхве* використовується у Книзі Чисел по відношенню до євреїв, зміна імені у 67-му псалмі краще підходить для звернення до більш широкого кола людей, тобто до всіх, хто проявляє свою вірність Творцю, хоча і не є частиною завіту з Ізраїлем.

¹¹ Возвеличення *Яхве* іншими народами відмітне тим, що, очевидно, воно означає їхнє повне приєднання до народу Божого Завіту.

¹² Бог використовує законні форми тих днів, щоб брати відповідь зі свого народу за порушення завіту. Тоді і було передбачено відновлення відносин з Богом з приходом Месії (Раба), завдяки Якому Божа ціль благословення народів, яка відповідає початковим умовам завіту, буде приведена у виконання (пор. Джеймс Лютер Мейз. *Книга Пророка Михея. Коментар в бібліотеці Старого Завіту* під ред. Бернхарда Андерсена, Джона Брайта, Джеймса Барра і Пітера Екройда [Філадельфія, Вестмінстер Прес, 1976], с. 132).

¹³ Для більш детального вивчення ключових текстів з Євангелії і Послання до римлян, які є фундаментальними для світової місіонерської праці, див.: Роберт Дункан Калвер. *Найбільше доручення. Теологія світового місіонерства* (Чикаго, Муді Прес, 1984).

¹⁴ З питання важливості цих язичницьких наречий див.: Дон Річардсон. «Приховане послання Дій апостолів» у *Вічність в їхньому серці* (Вентура, Каліф, Рігал Букс, 1984), с. 197-199.

¹⁵ Для детального вивчення подій, які передували уривку з Послання до римлян (3:29), див.: Дейвід Філбек. *Так, Бог і язичників також* (Вітон, Біллі Грем Сентер, 1994).

¹⁶ Для розгляду взаємозв'язку у Посланні до ефесян між зруйнуванням стіни і центральним моментом місіонерства, вираженим в дарах служіння, див. Чарльз Ван Енджен. *Божі місіонери: Переглядаючи ціль помісної церкви* (Гранд Рапідс, Бейкер Бук Хаус, 1991), с. 25-84.

¹⁷ Для значень, які мають у увазі під «прискорити його наближення» (2Птр. 3:12), див.: Кеннет Баркер. Загальне видання «Друге Послання Петра 3:12» в перекладі Нової Міжнародної Версії Біблії для вивчення (Гранд Рапідс, Зондерван, 1985), 1903.

Томас Траск

Місіонерство і П'ятидесятниця

ЯКИЙ ВЗАЄМОВ'ЯЗОК МІЖ МІСІОНЕРСТВОМ І П'ЯТИДЕСЯТНИЦЕЮ?

Можна бути людиною, відкритою до місіонерської діяльності, і не будучи п'ятидесятником. У теперішній час багато

євангельських організацій виявляють значний місіонерський вплив по всьому світу. Проте неможливо бути п'ятидесятником і не мати в серці бажання служити. Місіонерство – це результат П'ятидесятниці. Саме тому і був дарований день П'ятидесятниці – щоб Церква стала Тілом, керованим місіонерською працею. На жаль, сьогодні значна кількість церков, являючись і доктринально, і на практичному рівні п'ятидесятницькими, тим не менше не

мають місіонерського бачення. Вони випускають з виду ту ціль, заради якої Бог дав Церкві наповнення Святим Духом.

Тому серед п'ятидесятників є як ті, які не мають місіонерської направленості у серці і розумі, так і ті – армія мужчин і жінок, - хто посвятив себе місіонерській праці. Асамблеї Божі високо цінують всіх, хто відкликнувся на Божий заклик трудитися місіонерами як поблизу, так і далеко від рідного дому. Багато з тих людей могли би мати прекрасне служіння вдома або успішно просуватися в бізнесі. Замість цього вони пожертвували свої кар'єрою, щоби виконати в своєму житті Боже покликання. І це достойне похвали. Це прекрасне свідчення для інших. Нам не можна забувати нашу сім'ю чудових місіонерів.

ЩО БИ ВИ ХОТІЛИ ПОБАЖАТИ ЦЕРКВАМ АСАМБЛЕЙ БОЖИХ, ГОВОРЯЧИ ПРО МІСІОНЕРСЬКУ ПРАЦЮ?

Перш за все я хотів би сказати наступне: «Дякуємо Вам, сім'я місіонерів, за Вашу жертвність, за Ваш вклад і посвяту як Великому Дорученню, так і Асамблеї Божій. Ви виявляєте величезний вплив на світ, який оточує нас».

Потім я хотів би звернутися до церков, які не є частиною місіонерської програми, тобто до тих, хто звершує зовсім мало місіонерської праці. Кожна церква Асамблей Божих повинна мати згоду про місіонерську працю. Кожна церква Асамблей Божих повинна підтримувати персонал, який займається місіонерською працею. Кожна церква Асамблей Божих повинна слідувати Великому Дорученню, втілюючи в життя місіонерські проекти. Місіонерська праця – це не щось, запропоноване Асамблеями Божими. Велике Доручення – це вказівка, дана нам Ісусом. Коли ми приймаємо участь у місіонерській праці, ми живемо у послуху Його повелінню і Його Слову. І це важливо, тому що, якщо ми не знаходимося у послуху, ми не можемо надіятись на Його благословення. Навпаки, коли ми слухняні, ми вправі очікувати Його благословення, Його підбадьорення і Його благодать, які будуть спочивати на усьому, що ми робимо.

Не можна зібрати врожай, нічого не посіявши. Місіонерська рука Церкви – це насаджуюча рука, дана нам Богом. І Бог потурбується про те, щоб був урожай. Нам не треба про це турбуватися. Ми не можемо заставити урожай дозріти. Проте на нас лежить від-повідальність за те, щоб насіння було посіяне, і нам належить радість участі у зборі врожаю для Церкви.

ВПРОДОВЖ ОСТАНЬОГО РОКУ В АСАМБЛЕЯХ БОЖИХ БУЛО ЗАРЕЄСТРОВАНО ПОНАД 500000 НАВЕРНЕНИХ. ПРО ЩО ЦЕ НАМ ГОВОРИТЬ?

Справді, кількість навернених перевищила 508000 осіб. Наведені статистичні дані говорять нам про те, що, коли Церква знаходиться у потоці пробудження і оновлення, спрага і співчуття людей посилюються. Коли ми живі духовно, ми краще розуміємо потреби людей і серце Бога. Наші вуха чутливі до Його голосу. Наші серця б'ються у такт з Його серцем. Це не просто програмування. Наш відгук виходить з бажання спасати душі, які гинуть. Він бере початок у взаєминах з Христом – як наших особистих,

так і усього Тіла Христового – із Своїм Творцем. Бачачи, як посилюється рух Духа, ми розуміємо, що це явище має місце з ціллю досягнення гинучих людей за допомогою місіонерської праці на місцях і за межами країни. І це знову дасть добрий врожай.

ЯКА НАША РОЛЬ У ТАКОМУ ВРОЖАЇ?

Задача Церкви – зберегти урожай. Ми повинні мати напоготові і в дії програми учеництва, щоб зуміти послужити новонаверненим, яких ми досягаємо для Божого Царства, і не загубити їх. У відповідь на дане завдання кількість пожертвувань, які направляються на місіонерську діяльність, впродовж останнього року постійно залишалась високою і продовжує збільшуватися.

Господар врожаю знову звертається до Церкви: «Поки день, ми маємо виконувати діла Того, Хто послав Мене. Прийде ніч, тоді ніхто не зможе робити.» «Хіба ви не кажете: “Ще чотири місяці та й жнива прийдуть?” А Я говорю вам: “Підніміть очі ваші та погляньте на ниви, що вже поповіли на жнива» (Ів. 9:4; 4:35).

ЯКИЙ ВІДГУК ЦЕРКВИ НА ПРАЦЮ ВЕЛИКОГО ДОРУЧЕННЯ?

Дух надихає Церкву на звершення цієї праці, і Церква слухає Дух. Ми живемо у дні великих можливостей. Бог дарував нам все необхідне для розповсюдження Євангелії, чого ми не мали в наших місіонерських спробах раніше: інтернет, міжнародні перельоти, супутниковий зв'язок та інше.

Церква підіймається до рівня цих можливостей у відповідності з поставленою задачею. Все більше і більше люди готові цілком трудитися на місіонерському полі, все більша кількість дверей відчиняються перед нами тепер, ніж у будь-який інший період всієї історії Асамблей Божих. Це чудовий день, відповідальний день для Церкви Ісуса Христа.

Томас Траск,
колишній Генеральний суперінтендант
Асамблей Божих США,
автор багатьох книг.

ПОЧАТКОВЕ ФІЗИЧНЕ СВДЧЕННЯ

КОНСПЕКТИ ПРОПОВІДЕЙ

ВСТУП

Впродовж століть Бог посилав Святий Дух на землю в особливих випадках, для виконання особливих доручень.

Потім Бог почав обіцяти через Своїх пророків, що Він виле Свій Святий Дух на все людство (Йоїл 2:28-32).

Іван Хреститель, предтеча Ісуса, прокував, що Святий Дух наповнить всіх людей (Мт. 3:11; Мр. 1:8; Лк. 3:16; Ів. 1:33).

Ісус також обіцяв послати Святий Дух (Лк. 24:49; Ів. 7:37-39; Дії 1:5-8).

Петро розпізнав, що те, що сталося в день П'ятидесятниці, є виконанням пророцтва Йоїла (Дії 2:17-21). Петро проголосив, що сповнення Святим Духом – для всіх, включаючи і нас, які живемо сьогодні (Дії 2:38, 39).

Ми не навчаємо, що глосолалія – говоріння іншими мовами – єдиний доказ хрещення Святим Духом. Найкращим доказом того, що людина хрещена Святим Духом, є нижченаведене:

- 1) близькі стосунки з Богом;
- 2) життя в силі Святого Духа;
- 3) плід Духа.

Проте ми віримо, що Бог надає миттєвий знак хрещення Святим Духом – говоріння іншими мовами, як Дух дає провіщувати.

ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. День П'ятидесятниці (Дії 2:1-21)

а) Надприродний феномен заключав у собі:

- 1) «Шум з неба, як від сильного вітру» (вірш 2);
- 2) «Розділені язика, ніби вогненні» (вірш 3).

б) Людська відповідь: говоріння іншими мовами (вірш 4) – щось цілком нове і прямо протилежне змішанню мов при будівництві Вавилонської вежі.

2. Вилиття Духа в Самарії (Дії 8:5-24)

а) Служіння Пилипа включало в себе (Дії 8:5-13):

- 1) зцілення;
- 2) вигнання нечистих духів;
- 3) спасіння людей;

4) хрещення людей у воді.

б) Петро та Іван (Дії 8:4-24):

- 1) молились за них;
- 2) поклали на них руки, і ті отримали Святий Дух;
- 3) у цьому уривку не вказаний знак;
- 4) те, що відбувалось, було настільки видовищним, що Симон-чарівник хотів це купити.

3. Язичники отримали Святий Дух (Дії 10:24 – 11:18)

а) Петро проповідував (Дії 10:34-43).

б) Люди отримали (Дії 10:44-48).

- 1) Поки Петро говорив, вони почали говорити іншими мовами (Дії 10:44-46).
- 2) Петро був переконаний, що вони отримали дар Святого Духа, тому що вони говорили іншими мовами (вірш 47).

в) Язичники захищені і прийняті.

- 1) В Єрусалимі (Дії 11:11-18).
- 2) Керівники церкви в Єрусалимі були переконані, оскільки язичники отримали Святий Дух так само, як і 120 учнів в День П'ятидесятниці (вірш 18).

4. Вилиття Духа в Ефесі (Дії 19:1-6)

а) Вилиття сталося після того, як вони були спасенні і хрещені у воді.

б) Вони отримали вилиття після того, як Павло поклав на них руки і помолився за них.

- 1) Вони говорили іншими мовами.
- 2) Вони пророкували.

5. Досвід Павла

а) Павло писав про дари Святого Духа.

б) Павло говорив мовами більше, ніж вони всі (1Кор. 14:18).

ВИСНОВОК

Говоріння іншими мовами – перший фізичний знак того, що віруюча людина отримала хрещення Святим Духом.

*Воррен Макперсон,
Спрінгфілд, штат Міссурі*

ЗАСНУВАННЯ ЦЕРКОВ

Місіонери ніколи не повинні забувати слова Христа: «Збудую Церкву Мою» (Мт. 16:18).

Я притримуюсь думки, що це твердження є стержнем місіонерської діяльності. Побудова Церкви - це безпосереднє місіонерське завдання. З Церкви, в міру її побудови, служіння Христа досягають людей цього світу і виконується уривок про Христа з Книги Пророка Ісаї: «Дух Господній на Мені, бо Він помазав Мене звіщати вбогим Добру Новину, зціляти розбитих серцем, проповідувати полонянам визволення і сліпим прозріння, випускати пригноблених на волю, проповідувати рік Господній сприяливий» (Лк. 4:18, 19).

Бог використовує різноманітні засоби для здійснення Своєї цілі, але саме Церква є Його головним представником. Церква займає центральне місце у Божому задумі. Служіння проповіді і зцілення, які виражають бажання Божого серця, є, таким чином, центральним аспектом служіння Церкви. Отже місіонерські служіння починаються з простих груп новонавернених, основаних помісною церквою у ближніх населених пунктах і, які розповсюджуються по всій землі. Таким чином, процес заснування церков відіграє ключову роль в утвердженні служіння будь-якої національної церкви у будь-якій країні світу. Потерпіти невдачу у плануванні заснування нових церков чи зібрання груп віруючих - значить зрадити покликанню Бога.

Більшість церков основуються, коли є бачення, коли віруючі багато працюють, і коли є помісна церква або декілька церков, які опікуються зібранням. Я переконаний в тому, що всі місіонери повинні бачити себе в авангарді заснування церков, якими б повсякденними не здавались питання, які їм доводиться вирішувати.

Якщо більшість нових церков засновуються з ініціативи помісних церков, то як в такому випадку місіонер з-за кордону може приймати участь у цьому?

По-перше, слід діяти обережно, щоб не подавляти ініціативу помісної церкви. Якщо церква проявляє активність, місіонер може допомогти, ще більше надихаючи віруючих. Ціль у тому, щоб заснуванням церков стали займатися національні служителі.

*Джон Йорк. З книги «Місіологія в вік Духа»
(«Лайф Паблішерс», Мінськ, 2002)*